The European Society for History of Law

BULLETIN

EVROPSKÉ SPOLEČNOSTI PRO PRÁVNÍ DĚJINY, Z. S.

číslo 1 **roč. 7** **5. duben 2021** **ISSN 2464-4889**

Vážení členové
Evropské společnosti pro právní dějiny, z.s.,

dovolujeme si Vám zaslat letošní první řádné číslo našeho bulletinu, ve kterém opět naleznete recenze a anotace celé řady nově vyšlých právněhistorických knih, pozvánky na konference, jakož i další informace z oblasti právní historie a římského práva.

Nově jsme zařadili rubriku „právněhistorická výročí", v níž budeme vzpomínat na významné osobnosti právní vědy. Pro toto číslo zpracoval Ladislav Vojáček biografický medailon Alfreda Meissnera (*1871–†1950).

Vaší pozornosti by neměl uniknout ani rozhovor s doc. JUDr. Erikem Štenpienem, Ph.D., z košické právnické fakulty.

Protože současná doba stále nepřeje osobním setkáním a vůbec pořádání jakýchkoliv akcí (přednášek či konferencí), pokračovali jsme v natáčení krátkých videí s právněhistorickým obsahem. Dvě nová videa najdete na tomto odkazu:

https://www.youtube.com/channel/UCvxESPcnsAk8j1-YJyrAWRQ

Chtěli bychom všechny členy i nečleny Evropské společnosti pro právní dějiny vyzvat, aby sami přispěli do tohoto bulletinu; především oceníme zprávy z konferencí, recenze či anotace knih. Případně budeme rádi i za zasílání pozvánek na konference. Je možné zveřejnit i diskusní příspěvky či kratší zamyšlení vztahující se k oblasti právní historie a římského práva.

Uživatele facebooku si dovolujeme upozornit na existenci skupiny Evropské společnosti pro právní dějiny a vyzýváme tímto její členy, aby se k ní přidali. Naše skupina představuje možnost získat aktuální informace z našeho oboru.
Naleznete ji na odkazu:
https://www.facebook.com/groups/271287786103/

Na závěr bychom chtěli v této nelehké době popřát všem členům klidné prožití velikonočních svátků.

Představenstvo
Evropské společnosti pro právní dějiny, z. s.

Právněhistorické výročí

Alfred Meissner (*1871– †1950)

Alfred Meissner se narodil 10. dubna 1871 v Mladé Boleslavi jako třetí syn do rodiny obchodníka Wilhelma Meissnera a jeho ženy Clary, roz. Kornfeldové (v literatuře se objevuje i datum 19. dubna, ale to je den, kdy mu byl vystaven list o narození). Po předčasné smrti své ženy Olgy, rozené Sommerové (1906) se oženil s její mladší sestrou Růženou. Z manželství se narodily děti Olga, Hanuš a Vladimír.

Práva začal A. Meissner studovat ve Vídni, ale studium – s výbornými výsledky – ukončil v Praze, kde v roce 1894 také získal doktorát. Jeho starší bratr Emil (1869-1953) působil jako advokát v Německém (Havlíčkově) Brodě, za první světové války jako stálý vojenský obhájce u divizního soudu v Terezíně, kam se za druhé světové války nechtěně vrátil jako vězeň, a v republice jako přísedící státního soudu a Sociálního ústavu. I on byl literárně činný, zejm. v oborech živnostenského a daňového práva. Doktorát získal i jeho nejstarší bratr Rudolf.

Na dráhu úspěšného pražského advokáta, kterou odstartoval otevřením vlastní kanceláře 20. února 1901, se A. Meissner připravoval jako koncipient v advokátních kancelářích dr. S. Freunda (1895-1897) a starosty měst pražských dr. V. Srba (1897-1901). Nevěnoval se jen právní praxi, ale aktivně vstoupil i do politiky. Stal se členem Československé strany sociálnědemokratické a už od roku 1898 (až do roku 1919) působil jako spoluredaktor socialistické revue *Akademi*e. Redigoval také rubriku živnostenské soudnictví v časopise *Odborové sdružení* (od roku 1901). Toto jeho angažmá také ovlivnilo jeho odbornou literární činnost z prvních let 20. století. Z množství popularizačních a odborných článků i obsáhlejších pojednání připomeneme dvě příručky napsané spolu se Lvem Wintrem (*Rukověť živnostenského soudce z roku 1901 a Úrazové pojištění dělnické dle práva rakouského: Přihlížejíce k úrazovému zákonodárství německému, francouzskému a anglickému z roku 1904)* nebo práci *Nároky vdov a sirotků po padlých vojínech (*1914). Už v této době věnoval pozornost také obecní samosprávě /*Jak se volí do obcí v Čechách: mimo Prahu a Liberec (*1909*)*. Už na tomto místě připomeneme, že obecní problematice se věnoval i později. V revolučním Národním shromáždění jménem ústavního výboru předkládal volební řád pro volby do obcí a návrh zákona o úpravě správy obcí, o jejichž sloučení nebo rozloučení se jedná, a spolu s J. Brabcem publikoval *Volební řád v obcích republiky československé se zprávou dra Alfréda Meissnera, zpravodaje ústavního výboru* (1919) a samostatně *Řád volební do obcí republiky československé: doplněný novellou k volebnímu řádu do obcí* (1923).

Hvězdné chvíle advokáta a politika A. Meissnera nastaly v prvních letech po vzniku Československa, kdy zpočátku nenápadně, ale zároveň velmi rázně vstoupil do československých ústavních dějin. Jako jeden z původních 38 členů Národního výboru československého spolu členy předsednictva a s kolegy-právníky Lvem Wintrem a V. Boučkem posuzoval ještě před zasedáním pléna 28. října 1918 Rašínův návrh prvního československého zákona. To však byl jen počátek. Jen o několik dní později se rozhodujícím způsobem zasloužil o to, že se Národní výbor po váhání, zda ten úkol nepřenechat až řádně zvolenému parlamentu, rozhodl přijmout prozatímní ústavu. Nejdříve 9. listopadu přesvědčil členy Národního výboru, že k ukončení činnosti Národního výboru nestačí přijmout zákon o jeho přeměně na Národní shromáždění, ale že je třeba připravit komplexnější předpis. Pak návrh ústavy s kolegy z narychlo zřízené komise, jejímiž členy se vedle něj stali Karel Engliš, Emil Franke, Antonín

Švehla a Jan Šrámek, bleskově připravili. Návrh pak 13. listopadu v plénu jako návrh zákona o prozatímní ústavě zdůvodnil a jak je známo, Národní výbor československý jej schválil jako zákon č. 37/1918 Sb. z. a n. Zasloužil se také o podobu novelizace ústavního textu, rozšiřující v květnu 1919 práva prezidenta republiky (č. 271/1919 Sb. z. a n.).

Po ustavení tzv. revolučního Národního shromáždění se stal jeho členem a zároveň respektovaným předsedou ústavního výboru. Z titulu této funkce se významně přičinil o přípravu konečné podoby a přijetí definitivní československé ústavy. Jeho práci ocenili i jeho kolegové a zároveň političtí protivníci. Jiří Hoetzel jej (a V. Boučka) s odstupem deseti let, když v Právníku vzpomínal na přijímání ústavy, viděl jako *„záruku solidnosti"* (*Právník*, roč. LXVII/1928, s. 581) a F. Weyr ve své *Soustavě československého práva státního* (1921, s. 9) napsal, že *„volba dra Meissnera byla velkým štěstím pro ústavní výbor a Národní shromáždění. Sotva by se našel muž schopnější pro tuto důležitou funkci. Spojoval ve své osobě všecky vlastnosti, nutné pro zdar práce: právnickou bystrost, politickou obezřetnost, úžasnou píli a trpělivost."*

Ani později se A. Meissner z očí zainteresované veřejnosti neztratil, ba možná byl i více vidět a jeho osobu začal vnímat širší okruh lidí, ale přece jen význam toho, oč se zasloužil v letech 1918 až 1920, jeho pozdější politické a právnické působení už nepřesáhlo. Jako čelný představitel sociální demokracie pravidelně zasedal v Národním shromáždění a v letech 1935-1938 předsedal parlamentnímu klubu sociální demokracie. V letech 1924 a 1925 se za svou stranu stal členem vlivné mimoústavní „pětky". Dvakrát vykonával funkci ministra spravedlnosti (krátce v roce 1920, pak v letech 1929-1934) a následně i ministra sociální péče (1934-1935). Výrazné politické angažmá jej pochopitelně odvádělo od právní praxe. Přesto s Luďkem Pikem koncem dvacátých let publikoval práci *Kritika daňové reformy s hlediska dělníka, úředníka, nájemníka, domkáře, malého rolníka, živnostníka, samosprávy.* V roce 1934 tiskem vyšel též *Výklad ministra sociální péče Alfréda Meissnera v sociálně politickém výboru poslanecké sněmovny dne 20. listopadu*, věnovaný nezaměstnanosti a sociální politice.

V krizových měsících roku 1938 se A. Meissner zúčastnil neúspěšných jednání s Runcimanovou misí. Po Mnichovu se po ukončení činnosti sociální demokracie sice ještě stal členem Strany národní jednoty, ale v hysterické atmosféře sílící antisemitské nálady se pomalu stahoval z politického života. Tlak na něj ještě zesílil po nacistické okupaci a vyvrcholil v letech 1942–1945 věznění jeho, jeho manželky i bratra Emila v terezínském ghettu (bratr Rudolf zemřel v roce 1938).

Přestože se oba bratři z Terezína vrátili s podlomeným zdravím, A. Meissner se ještě zapojil do práce sboru expertů, podílejícího se na přípravě nové poválečné ústavy. Setkal se tam z kolegy z ústavního výboru revolučního Národního shromáždění Františkem Weyrem a Ivanem Dérerem. Skupinu starých bardů ještě doplnil tvůrce původního návrhu ústavy z roku 1920 Jiří Hoetzel. V souvislosti s návratem k ústavněprávní problematice A. Meissner vydal svou poslední obsáhlejší práci *O budoucí ústavu ČSR* (1946). Jako straník v této době patřil ke křídlu sociálních demokratů, kteří se stavěli proti úzké spolupráci sociální demokracie s komunisty.

Již jednou jsem citoval F. Weyra, když oceňoval A. Meissnera jako předsedu ústavního výboru. Brněnský profesor se k jeho osobě ovšem vrátil i ve svých *Pamětech* a při tom se zaměřil nejen na jeho odborné kvality. K dokreslení Meissnerovy osoby si proto na závěr vypůjčím několik jeho charakteristik. Podle Weyra byl A. Meissner *„český Žid malé postavy, měl krátký, hnědý, do špičky přistřižený plnovous a v řeči zcela nepatrnou vadu … byl neobyčejně bystrý právník a zcela výjimečně pilný a houževnatý muž"* (*Paměti 2*, s. 23), který *„býval v osobním styku vždy značně chladný a uzavřený"* (s. 24). *„Jako jurista byl Meissner prototypem praktika, který se o právní teorii a odbornou literaturu vědeckou mnoho nestaral. Vrozeným svým intelektem nahražoval však tento nedostatek velmi účinně"* (tamtéž); tedy *„byl typem bystrého, kritického a soustavného ducha, který však nikdy neměl*

k dispozici pozlátkový materiál literární a vědecký" (s. 25). *„Byl vynikajícím činitelem v naší domácí politice … přesvědčený socialista"*, s jehož přesvědčením *„bylo sice možno nesouhlasiti …, ale nebylo spravedlivě možno popírati vynikající vlastnosti jeho bystrého ducha, jeho poctivost a neúnavnou píli"* (*Paměti 3*, s. 157).

Alfred Meissner skonal 29. září 1950 v Praze. Jeho ostatky spočívají na Vinohradském hřbitově.

Ladislav Vojáček

Použité zdroje:

Badatelna.eu; Národní archiv – Židovské matriky /fond/1073/reprodukce/?zaznamId= 1672&reproId= 30136/; Geni (https://www.geni.com/people/Alfred-Meissner/6000000011581629878); Hoetzel, J. Ku vzniku ústavní listiny. In: *Právník*, roč. 67, 1928, s. 557-563; *Národní shromáždění československé v prvním roce republiky*. Praha: Předsednictvo Národního shromáždění, 1919; *Národní shromáždění Republiky československé v prvém desítiletí*. [s.l.]: Státní tiskárna, 1928; NAVRÁTIL, M. *Almanach československých právníků. Životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až do naší doby.* Praha: nákladem spisovatelovým, 1930; VOJÁČEK, L. Alois Rašín a ti druzí. Právníci při vzniku československého státu. In: *Právník*, roč. 157, 2018, s. 812-825; VOJÁČEK, L. *První československý zákon. Pokus o opožděný komentář.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2018; TOBOLKA, Z. *Jak vznikla ústava Československé republiky z r. 1920*. Praha: ČsSD, 1946; WEYR, F. *Paměti 2., 3.* Brno: Atlantis, 2001, 2004; WEYR, F. *Soustava československého práva státního*. Brno: Barvič & Novotný, 1921.

VÝROČNÍ ZPRÁVA KATEDRY DĚJIN STÁTU A PRÁVA PRÁVNICKÉ FAKULTY MASARYKOVY UNIVERZITY ZA ROK 2020

Z obsahu:

- Personální složení katedry v roce 2020
- Katedra v roce 2020 a omezení její činnosti v souvislosti s COVID-19
- Personální změny a personální rozvoj členů katedry
- Zahraniční styky katedry
- Vědeckovýzkumná činnost katedry
- Další aktivity katedry
- Pedagogická činnost
- Kvalifikační práce obhájené na katedře v roce 2020
- Rigorózní řízení
- Doktorský studijní program
- SVOČ
- Collegium iuris romani (CIR)
- Přehled činnosti jednotlivých členů katedry

Elektronická verze výroční zprávy je dostupná na tomto odkazu.

RECENZE A ANOTACE KNIH

Laclavíková, M. – Švecová, A.: Žena v stredovekom a novovekom Uhorsku. Právne postavenie šľachtičnej v oblasti dedičských a majetkových práva.

Praha: Leges, 2020, 146 s.

Stabilná dvojica autoriek, doc. Laclavíková – doc. Švecová z Trnavskej univerzity v Trnave, Právnickej fakulty, Katedry dejín práva, predstavila svoju ďalšiu monografiu, tentokrát zameranú na ženy. Symbolicky môžeme v tomto diele hľadať tri spoločenské roly ženy, predstavené v troch rovinách publikácie, rozčlenenej do troch kapitol.

Tri spoločenské roly, v ktorých je žena, a najmä jej majetkovoprávne postavenie, predmetom záujmu autoriek, sú pozície šľachtickej dcéry (panny pod ochranou otca do času jej vydaja), šľachtickej manželky (*infirmitas, fragilitas sexus* pod ochranou manžela) a šľachtickej vdovy (vnímanej ako ohrozenej v dôsledku nedostatku mužskej ochrany, ako adresátky skutkov milosrdenstva pod vplyvom kresťanstva, ale aj ako jedinej pomerne nezávislej ženy obhajujúcej záujmy seba a svojich detí, a preto aj často kritizovanej).

V diele môžeme vnímať jeho tri roviny. V prvom rade ide o rovinu hodnotného a originálneho právnohistorického diela, ktoré je výstupom poctivého výskumu latinských, nemeckých a maďarských zdrojov ako povinnej tripartície zdrojov pre dôsledné poznanie uhorských dejín. V druhom rade je citeľná rovina pedagogicky cenného diela, a to pre svoju prehľadnosť, systematickosť, logickú výstavbu, odborný, ale stále jasný a zrozumiteľný jazyk a formulovanie čiastkových záverov a rekapitulácií poznatkov, ktoré umožnia dôslednejšie osvojenie si problematiky. Napokon, prítomná je rovina dobovej výpovede o žene - šľachtičnej v uhorskej spoločnosti, ktorá umožní čitateľovi predstaviť si ako ženy žili, čo im bolo prirodzené, ako vnímali samé seba v časoch, kedy emancipačné snahy ešte nejestvovali, a to na niektorých miestach až tak živo, ako to dokáže krásna literatúra. Je to výsledkom použitia dobových diel a výpovedných citátov v nich (napr. ostrihomský arcibiskup Peter Pázmáň: *„Nech už je muž hocikde, je vhodné, aby žena radšej sedela doma, pretože tak sa vie aj o svoj dom lepšie postarať, aj svojho muža môže od mnohých chýb vyvarovať..."*), historických a etnologických výskumov (napr. Lengyelová: *„V stredoeurópskom priestore bola ideálna žena plodná, zbožná, cnostná a pracovitá, pričom nebolo na škodu, ak bola aj majetná."*), komentárov právnej vedy (*„Šľachtické ženy...keď sa kvôli vzdialenosti, kvôli náročnej ceste, krehkosti ženského rodu či cti rozhodnú nepríst pred súd, môžu ustanoviť za seba zástupcov..."*), listín (napr. opis výbavy bohatej šľachtičnej), rodinných kroník, súkromnej korešpondencie, súdnych rozhodnutí, etymologických výskumov, krásnych portrétov zo Slovenskej národnej galérie, grafiky textu a i. Takýmto spôsobom podať odbornú problematiku je nepochybne znakom vysokého porozumenia skúmanej problematiky a pedagogického a spisovateľského talentu.

Dielo je rozčlenené do troch kapitol. Východiskovou je kapitola „Právne postavenie ženy v stredovekom a novovekom Uhorsku," v ktorej autorky predstavili determinanty právneho postavenia žien a ich spôsobilosti na právne úkony. Pozornosť venovali veku, nespôsobilosti nadobúdať donačné majetky a práva, podriadeniu žien poručníctvu otca alebo manžela, nedisponovaniu moci obdobnej otcovskej moci, obmedzenej procesnej spôsobilosti, osobitnej ochrane žien v trestnom práve a čiastočne osobitným ženským právam. Autorky v tejto kapitole tiež predstavili pramene práva, ktoré upravovali osobitné práva šľachtičných v stredovekom a novovekom uhorskom práve (zákony sv. Štefana, zákony kráľa Ladislava, Zlatá bula Ondreja II. a jej renovácie z rokov 1231, 1267, 1291 a 1351, Dekrét Ondreja III., Väčší dekrét Žigmunda Luxemburského, Väčší dekrét Mateja Korvína, Väčší dekrét Vladislava Jagelonského) a východisko presnejšieho právneho vymedzenia osobitných ženských práv – Opus Tripartitum. Autorky sú známe tým, že okrem *law in books* kladú veľký dôraz aj na spoznávanie a zachytenie živého práva, *law in action*, ktorého zrkadlom je práve tretia časť tejto kapitoly, zachytávajúca súdnu prax uplatňovania jednotlivých inštitútov osobitných ženských práv. V nej dokladovali, napríklad, časté súdne vymáhanie vena, parafernálneho majetku, obvenenia, dievčenskej štvrtiny či súdne procesy začaté pre násilné odňatie držby majetkov prináležiacich vdovám alebo nevydatým dcéram.

Druhá kapitola „Dedičské právo šľachty s ohľadom na právne postavenie ženy" je rozčlenená na dve podkapitoly. V podkapitole „Dedenie potomkov" je dôraz kladený na Tripartitum, ktoré rozlišovalo dedenie legitímnych, nelegitímnych, plnorodých, polorodých, emancipovaných, neemancipovaných a adoptovaných potomkov. Opísaná je prednosť dedičov mužského pohlavia, zásady dedenia a konkrétne dedičské nároky legitímnych dcér. Druhá podkapitola „Dedenie manželov" opisovala vzájomné dedičské nároky šľachtických manželov.

Najrozsiahlejšou je nosná, tretia, kapitola „Osobitné práva ženy v úprave uhorského krajinského šľachtického práva." Autorky tu predstavujú výsledky svojho výskumu o inštitútoch s ochrannou, zabezpečovacou a príspevkovou funkciou v prospech žien, a to o:

- dievčenskej štvrtine (jediný dedičský nárok dcéry alebo dcér a ich mužských a ženských potomkov ako rodinných príslušníkov tzv. ženskej vetvy vo vzťahu k otcovskému donačnému majetku vyhradenému zásadne zákonným dedičom mužského pohlavia za účelom „slušnej" existencie slobodných dcér do momentu ich vydaja a ich zabezpečenia) - vlasovom práve (ohraničený nárok dcéry od smrti otca po vydaj na bývanie v otcovskom dome, na stavovsky primerané zaopatrenie a na primeranú výbavu)
- obvenení (majetok patriaci legitímnej manželke – vdove z majetku manžela za stratu panenstva a plnenie manželských povinností na základe zákona alebo aj zmluvy)
- parafernálnom majetku (hnuteľné veci pre osobnú potrebu ženy, ktoré pri príležitosti uzavretia manželstva neveste darovala jej rodina, manžel, rodina manžela, širšie príbuzenstvo)
- vene (hnuteľné veci odlišné od parafernálneho majetku odovzdané manželkou manželovi od jej rodiny, do jeho užívacieho a požívacieho práva a na spravovanie)
- vdovskom práve (užívacie a požívacie právo vdovy po šľachticovi na manželovu pozostalosť, poskytnutie výživného primeraného jej stavovskému postaveniu a v prípade uzatvorenia nového manželstva právo na primeranú výbavu)
- vdovskom dedení (dedenie konkrétne vymedzených hnuteľných alebo im na roveň postavených vecí).

Dielo je ukončené vedecky spracovaným záverom a zhrnutím v anglickom jazyku.

Záverom možno predmetnú publikáciu odporučiť právnym historikom ako hodnotné a zároveň príjemné vedecké dielo o uhorských právnych dejinách, študentom právnických fakúlt ako učebnú pomôcku, právnikom ako možnú inšpiráciu pre argumentačný základ o potrebe novej úpravy majetkových manželských vzťahov, ako aj širokej verejnosti, ktorú zaujíma história, právo, sociológia alebo si len kladú zvedavé otázky, prečo sú dnes veci ako sú a nie sú ináč (všeobecné ako pozícia žien v spoločnosti či tradície / korene emancipačných snáh, ale aj konkrétne, majetkovoprávne, napr. existencia vdovského dôchodku ako rezídua historických osobitných ženských práv a i.).

Ingrid Lanczová

Kuklík, J.: Příběh československé ústavy 1920 I.
Praha: Nakladatelství Karolinum, 2020, 336 s.

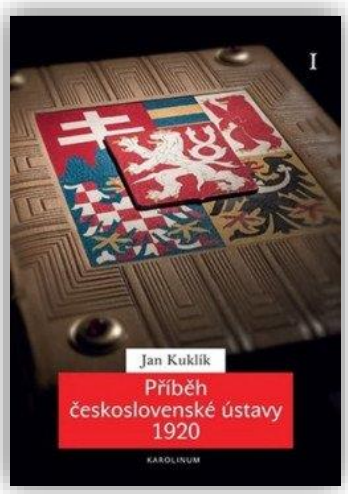

Publikace Příběh československé ústavy 1920 I. stávajícího děkana Právnické fakulty Univerzity Karlovy profesora J. Kuklíka vznikla při příležitosti stoletého výročí přijetí této ústavní listiny. Jedná se o první ze dvou dílů, přičemž sám autor nevylučuje, že v budoucnu by se někdo mohl chopit i „pomyslného" třetího dílu. Cílem autora je přitom vznik díla, které má pokrývat téměř třicetiletou historii základního zákona nejen první republiky. Recenzovaná první část je rozdělena do pěti kapitol (přičemž každá z těchto kapitol je ještě dále členěna na podkapitoly), které se zabývají nejen samotnými přípravnými pracemi na ústavní listině, ale poměrně pestře zachycují i politické prostředí, ve kterém se tato ústava připravovala. První část se zabývá vznikem samostatného Československa a přijetím tzv. prozatímní ústavy. V druhé části se autor věnuje změnám, kterými prozatímní ústava prošla během své platnosti, kde popisuje např. politický „boj" prezidenta Masaryka za silnější postavení prezidenta ve státě. Tento spor o pravomoci prezidenta přitom ze všeho nejvíce vystihuje v publikaci uvedené Masarykovo údajné prohlášení po prvním přečtení prozatímní ústavy „tož to ne". Třetí část pak popisuje samotné přípravné práce na ústavní listině. Významně v ní přitom rezonuje otázka národnostní, ať už ve vztahu k Maďarům či Němcům jakožto menšinám, ale i ve vztahu k problematice slovenské autonomie. V další části se autor zabývá závěrečnými pracemi na ústavní listině. Nakonec se pak v části páté zaobírá projednáváním a schvalováním ústavní listiny v Národním shromáždění.

Členění publikace lze s ohledem na výše uvedené považovat za zdařilé. S výjimkou první části je celé dílo řazeno víceméně chronologicky. V případě první části týkající se vzniku samostatného státu, kdy vedle činitelů na domácí scéně působila paralelně v zahraničí i exilová reprezentace, se autor vypořádal s tímto problémem tím, že působení exilové vlády věnoval v této části samostatnou „kapitolu". Lze uvést, že celé dílo je tak přehledné a dohromady funguje. Na konci knihy je také přiložen text samotné ústavní listiny, což považuji pro čtenáře za poměrně přínosné, neboť tak má ihned po ruce i konečný výsledek prací, které publikace tak bohatě a často i barvitě popisuje.

Autor v publikaci čerpal jak z dobových pramenů (zahrnujících i pozdější výpovědi těch, kteří byli aktivními hybateli dění, či těch, kteří celý dějinný proces vedoucí k přijetí ústavy sledovali), tak z prací současných autorů. Zajímavě se zde tak mísí popisné převyprávění „příběhu" ústavy a jednotlivých aktérů s pohledy, které k nim s odstupem času zaujímá sám autor (případně další současní autoři). Čtenář tak má možnost seznámit se složitým zrodem ústavní listiny z více úhlů pohledu, byť v díle samozřejmě převládá popis sledu událostí, neboť to je z mého pohledu jeho hlavním posláním. Z pohledu čtenáře samozřejmě oceňuji v prvé řadě samotnou myšlenku stojící za vznikem této publikace, tj. při příležitosti významného výročí připomenout vznik dokumentu, který formoval podobu československého státu na mnoho let. Přitom je třeba říci, že se samozřejmě nejedná o zdaleka jedinou publikaci zabývající se ústavní listinou z roku 1920, avšak ambice pokrýt celý její příběh od prvních kroků vedoucích k její přípravě až do roku 1948, kdy byla nahrazena ústavou lidovědemkoratickou, si určitě zaslouží uznání. Lze přitom uzavřít, že autor se tohoto úkolu prozatím zhostil velmi dobře, avšak na hodnocení díla v celé jeho komplexitě si budeme muset počkat na druhý díl.

Jan Macura

Šatava, L.: Lužičtí Srbové na přelomu 20./21. století: Etnicita – jazyk – historie – kultura.

Praha: Nakladatelství Epocha, 2020, 332 s.

Autorem recenzované publikace je vysokoškolský učitel a etnolog, který se dlouhodobě zabývá problematikou evropský národních menšin. V letech 2003–2006 zastával pozici předsedy Společnosti přátel Lužice. Z hlediska předmětné tématiky bychom tedy velmi těžko hledali osobu na danou problematiku erudovanější. Sám autor v úvodních informacích upřesňuje čtenářům specifický charakter monografie, respektive sborníku, ve kterém jsou přetištěny studia a stati autora, které publikoval od roku 1983, přičemž více jak polovina z nich vznikla až po roce 2005.

Monografie je rozdělena do několika tematických celků, a to na: 1. základní údaje, 2. texty s etnologickou a historickou tematikou, 3. sociologická zjištění a studie, 4. literárněvědné studie a recenze, 5. závěrečná část (envoi, slovo závěrem a bibliografie. Z hlediska právní historie nás budou nejvíce zajímat první dvě z výše uvedených kapitol, z tohoto důvodu bude těmto kapitolám věnována větší pozornost.

V rámci první kapitoly se čtenář například dozví, že Lužičtí Srbové, dříve označovaní též jako Lužičané či podle němčiny Vendové/Wendové, patří k poslednímu zbytku Polabských Slovanů, kteří ještě nebyli germanizováni. Území, které Lužičtí Srbové obývají, bylo v mezidobí 7. až 8. století osídleno tzv. Milčany v rámci Horní Lužice a Lužičany v případě Dolní Lužice. Přestože čeští panovníci toužili po přičlenění této oblasti, stalo se území Horní Lučice součástí českého státu v roce 1346 a Dolní Lužice 1348. Za třicetileté války bylo území Lužice ztraceno, neboť jej získal saský kurfiřt. Další zájem o Lužici vzniká v revolučním roce 1848 jako součást českého národního obrození. Po první světové válce se objevily tendence o začlenění Lužice do vznikající Československé republiky, ovšem neúspěšně. Obdobný trend se projevil i po skončení druhé světové války, i tento pokus však skončil bez úspěchu. Přelomovým okamžikem bylo vyhlášení zákona na ochranu práv lužickosrbského obyvatelstva v roce 1948 v Sasku a 1950 v Braniborsku.

Autor se dále věnuje pozdějšímu vývoji, kdy upozorňuje na to, že období mezi lety 1950 až 1990 považuje za významnou epochu, stran gradace kulturního rozvoje etnika. Autor dále v příslušné kapitole upozorňuje na pokles kulturního povědomí v období devadesátých let, rozebírá příčiny a nazírá pesimisticky na budoucí vývoj etnika. Vzhledem k tomu, že monografie je sestavena z řady dílčích studií, lze velmi zajímavě hodnotit fakt, že během čtení se dozvíme nakolik a jak byla autorova hypotéza z předchozí studie naplněna. V této souvislosti se jeví jako vhodné, že původně pesimistický výhled nabyl v očích autora optimističtějšího rázu díky zájmu o dané etnikum nikoliv ze strany nerodilých Lužických Srbů, ale od osob mající zájem na zachování daného etnika.

V podkapitole s názvem Za Lužickými horami nalezneme stať z roku 1998, která hovoří o kulturní blízkosti Čechů a Lužických Srbů. Zejména autor zmiňuje tzv. Varnsdorfskou generaci, což byla generace absolvující koncem 40. let specializovaný lužickosrbská gymnázia v severních Čechách, nejvíce právě ve Varnsdorfu. Tato generace již bohužel téměř vymřela, a tudíž dochází k ochlazení vzpomínek na studentská léta strávená v Čechách u majoritní části Lužických Srbů.

Autor se dále v podkapitole věnuje i přijetí saské novely tzv. lužickosrbského zákona. Dále se dozvíme, že posledním prezidentem, který pozdravil 4. valné shromáždění Domowiny v dubnu 1997 byl Václav Havel. Autor též hodnotí současné Lužické Srby v rámci kultury, církve, hospodářství, médií a turismu.

V kapitole Texty s etnologickou a historickou tematikou se mimo jiné můžeme dozvědět, že v období obrození vznikla lužickosrbská národní vlajka, s velkou pravděpodobností vycházející ze staré ruské trikolóry. V daném období vznikla i lužickosrbská národní hymna. Autor následně rozvíjí a volně navazuje na předchozí kapitolu. Jako nesporně zajímavá se mi jeví kapitola Region Lužice jako předmět politických vizí, snah a projektů ve 20. a 21. století. V něm autor ještě blíže specifikuje, že Markrabství Horní a Dolní Lužice bylo dáno v roce 1623 jako zástava a následně roku 1635 jako dědičné léno, které mělo uhradit dluh za saskou pomoc císaři Ferdinandovi. Dále se dozvíme, že z počátku vřelá a později chladná vize o začlenění Lužice do vznikající ČSR mohla být způsobena právě početnou německou menšinou.

Další kapitoly knihy jsou nepochybně zajímavé, týkají se různých zvyků a národního uvědomění Lužických Srbů, ovšem je již nelze podřazovat pod právní historii, respektive pod dějiny státu a práva. Kniha disponuje poměrně bohatým obrazovým materiálem, přičemž obsahuje jak barevné, tak i černobílé fotografie. Nechybí např. geografické znázornění zemí koruny české a detailnější zobrazení Lužice jako takové. V souhrnu považuji knihu za velmi zdařilou, nicméně pro běžného čtenáře se jeví jako přespříliš odborná a v důsledku, byť chronologického řazení jednotlivých studií, působí bohužel nekoherentně. Z osobního hlediska jsem velmi rád za vznik této publikace, neboť i v kontextu právní historie bychom neměli opomíjet nám blízká etnika, se kterými jsme určitým způsobem propojeni. Vzpomeňme si na Volyňské Čechy, oblast Banátu a jiné minority!

Pavel Opat

NOVĚ VYŠLÉ KNIHY

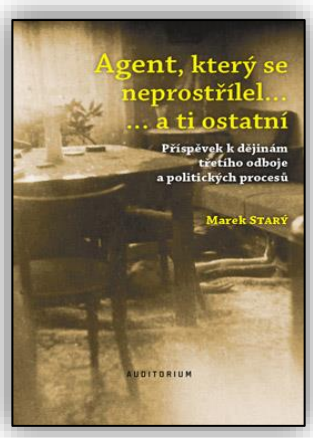

AGENT, KTERÝ SE NEPROSTŘÍLEL… A TI OSTATNÍ - PŘÍSPĚVEK K DĚJINÁM TŘETÍHO ODBOJE A POLITICKÝCH PROCESŮ
Marek Starý

ISBN 978-80-87284-83-4

Auditorium, Praha, 2020, 352 stran

HISTORIOGRAFIA RÍMSKEHO PRÁVA NA SLOVENSKU: PRÍBEH ŠTYROCH PROFESOROV
Martin Gregor

ISBN 978-80-7502-485-5

Leges, Praha, 2020, 364 stran

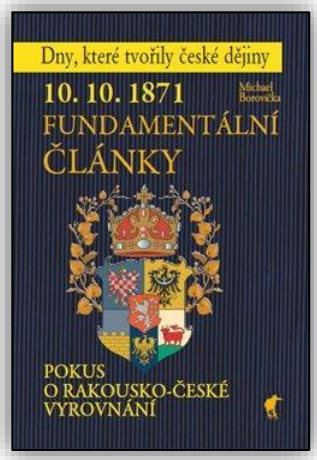

10. 10. 1871 - FUNDAMENTÁLNÍ ČLÁNKY. POKUS O RAKOUSKO-ČESKÉ VYROVNÁNÍ
Michael Borovička

ISBN 978-80-87341-49-0

Havran, Praha, 2020, 195 stran

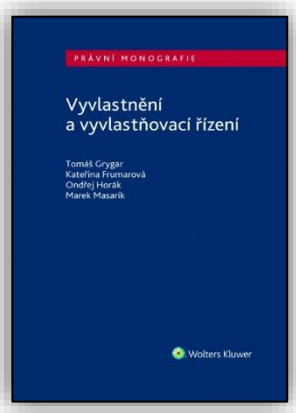

VYVLASTNĚNÍ A VYVLASTŇOVACÍ ŘÍZENÍ
Ondřej Horák, Tomáš Grygar, Kateřina Frumarová, Marek Masarik

ISBN 978-80-7598-968-0

Woters Kluwer, Praha, 2020, 316 stran

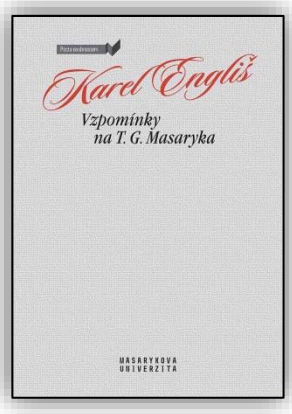

VZPOMÍNKY NA T. G. MASARYKA
Karel Engliš

ISBN 978-80-210-9790-2

Masarykova univerzita, Brno, 2021, 63 stran

Dostupné i jako audiokniha zdarma zde:

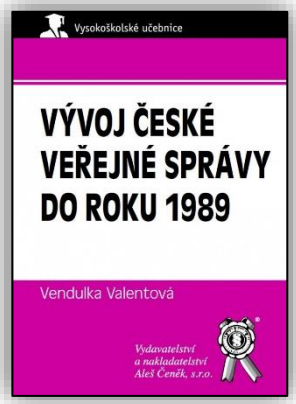

Vývoj české veřejné správy do roku 1989
Vendulka Valentová

ISBN 978-80-7380-843-3

Aleš Čeněk, Plzeň, 2021, 206 stran

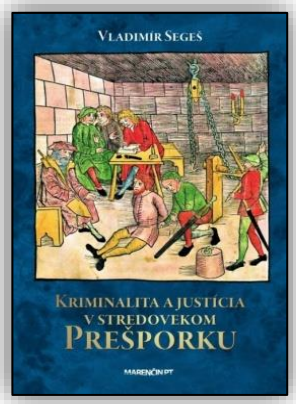

Kriminalita a justícia v stredovekom Prešporku
Vladimír Segeš

ISBN 978-80-569-0455-8

Albert Marenčin Vydavateľstvo PT, Bratislava, 2020, 320 stran

KNIHY
EVROPSKÉ SPOLEČNOSTI PRO PRÁVNÍ DĚJINY
VYDANÉ V KOEDICI

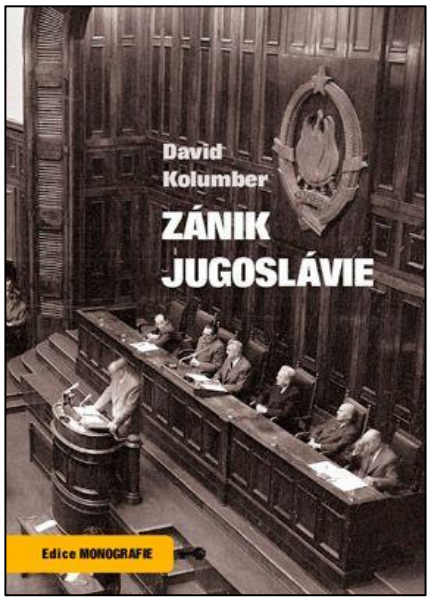

ZÁNIK JUGOSLÁVIE
David Kolumber

ISBN 978-80-87475-65-2
(The European Society for History of Law)

ISBN 978-80-7418-340-9
(KEY Publishing)

The European Society for History of Law, Brno, 2020,
softcover, B5, 221 stran

Monografie „Zánik Jugoslávie“ uceleně pojednává o komplikovaném „jugoslávském“ problému. Kniha nejprve rozebírá obecná státovědná východiska a institucionální, státoprávní a ústavní vývoj Jugoslávie. Rozebrána je specifická forma jugoslávské (kon)federace, jejího delegátského systému, rozsáhlé samosprávy, rotace funkcí, osoba maršála Tita jako významného elementu existence poválečné Jugoslávie, jazyka jako integrujícího prvku, armády a Svazu komunistů Jugoslávie. Těžištěm knihy je pak samotná otázka zániku Jugoslávie v letech 1990 až 1992 z hlediska státoprávního a ústavního.

AKTUÁLNÍ ČÍSLO ČASOPISU PRÁVNĚHISTORICKÉ STUDIE č. 51/1

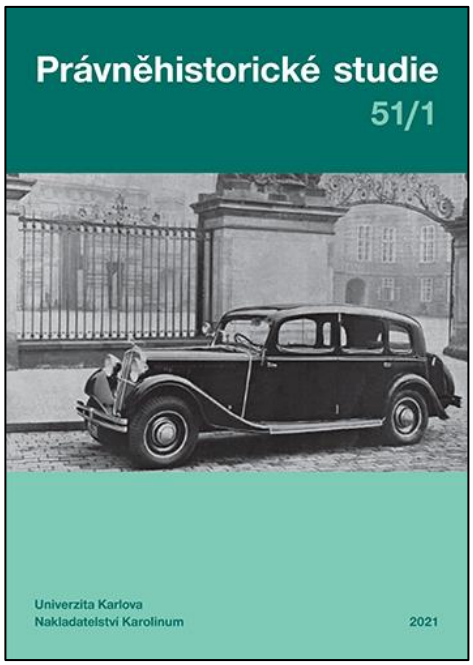

STUDIE

Olga Keller: Der Sachsenspiegel und das Magdeburger Recht in Weißrussland. Konkrete Anwendung in der Rechtspraxis

Heinz Mohnhaupt: Historische Vergleichung als Erkenntnismethode. Die vergleichende Beobachtung von Recht und Staat im 18. Jahrhundert

Radim Seltenreich: Trestný čin velezrady jako hlavní doklad existence „federal common law of crimes". Americké federální soudnictví v prvých desetiletích nové státnosti

Ivan Halász: Niektoré paradoxy ústavnoprávneho vývoja strednej Európy v medzivojnovom období

Jan Beránek: Proces USA vs. Karl Brandt et al. a jeho význam pro rozvoj lékařské etiky v oblasti lékařských experimentů v prvních dvou dekádách po konci II. světové války

STUDENTSKÉ PRÁCE

Jan Štemberk: Vývoj přípravy řidičů v českých zemích do roku 1989

KRONIKA

Prof. JUDr. Karel Malý, DrSc., dr. h. c. oslavil 26. října minulého roku 90. narozeniny *(Jan Kuklík)*

Ladislav Soukup osmdesátníkem *(Ladislav Vojáček)*

RECENZE

Brtko, R. Kontroverzie medzi prokuliánmi a sabiniánmi *(Michal Skřejpek)*

Müßig, U. Reason and Fairness Constituting Justice in Europe, from Medieval Canon Law to ECHR *(Petra Skřejpková)*

ZPRÁVY

Zpráva z VIII. česko-slovenského právněhistorického setkání doktorandů a postdoktorandů (*Pavel Opat)*

VZPOMÍNKA

Jean-François Gerkens: In Memoriam Eric Pool (1939–2020)

INFORMACE

Digitalizovaná sbírka starých tisků je převáděna do nového systému

Plný text PHS č. 51/1 je dostupný na tomto odkazu:
https://karolinum.cz/data/cascislo/8943/PHS_51_1.pdf

AKTUÁLNÍ ČÍSLO ČASOPISU
HISTORIA ET THEORIA IURIS
roč. 12, č. 1/2020

STATĚ

DUDÁŠOVÁ, Iva: Porovnanie vzniku a zániku manželstva na území Slovenska a Francúzska v prvej polovici 20. storočia

GREGOR, Martin: Právnohistorické východiská inštitútu zasnúbenia v odraze právnej úpravy a praxe medzivojnového Československa

KÖSZEGHY, Adam: Podnik zahraničného obchodu ako forma právnickej osoby v medzinárodnom obchode

LYSÝ, Miroslav: Občiansky zákonník ako pomenovanie základného právneho predpisu občianskeho práva

MARTINCOVÁ, Lenka: Od obchodných spoločností k socialistickým organizáciám. Vývoj právnickej osoby po roku 1950 s prihliadnutím k hospodárskym vzťahom

MLKVÁ ILLÝOVÁ, Zuzana: Právne postavenie nájomcu v medzivojnovom právnom poriadku (judikatúra a polemiky)

MLKVÝ, Matej: Ku koncepcii držby v návrhu uhorského Občianskeho zákonníka z roku 1900

SOMBATI, Ján: Niekoľko poznámok k vývoju právneho inštitútu svojpomoci na území Slovenska

RECENZE

VYŠNÝ, Peter. Svetové dejiny štátu a práva. Druhé, podstatne prepracované a rozšírené vydanie. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2019, 376 s. *(Marek Prudovič)*

ZPRÁVY

Krátka správa zo sekcie rímskeho práva a právnych dejín Česko-slovenskej právnickej súťaže o najlepšiu študentskú prácu za rok 2020 *(Martin Gregor)*

Plný text časopisu je dostupný na tomto odkazu:
https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/HTI_2020-I_nove.pdf

AKTUÁLNÍ ČÍSLO ČASOPISU
HISTORIA ET THEORIA IURIS
roč. 12, č. 2/2020

STATĚ

FEKETE, Imrich: Nadobúdanie vlastníctva na základe zmluvy (právny vývoj od princípu tradície po princíp konsenzu)

FOGLIAME, Virgilia: Gender Inequality in Political Representation: the Efficiency of Promotional Legislative Measures

MAMINSKI, Marcin: Historical Differences of the Profession of a Lawyer and Legal Advisor

MARTINCOVÁ, Lenka: František Rouček ako osobnosť právnej vedy

MLKVÁ ILLÝOVÁ, Zuzana: Ochrana nájomcu voči tretím osobám

NIEDERSTATTER, Jlenia: The Illegality of the Management Boards's Decisions: Direct Violation of the Shareholders' Rights

PANDY, Dávid: Vplyv americkej normotvorby na zriadenie súdov mladistvých v Uhorsku na začiatku 20. storočia

PODOLEC, Ondrej: Súmrak slovenského povojnového parlamentarizmu. Slovenská národná rada v rokoch 1945 – 1948

RUŽIČKA, Ondrej: Circus vitiosus politických strán, čo s partokraciou?

URRU, Patrick: Archiving Oral History: Legal and Ethical Issues

RECENZE

Rupert KLIEBER (Ed.). Die Bischöfe der Donaumonarchie 1804 bis 1918: Ein amtsbiographisches Lexikon. Band I.: Die röm.-kath. Kirchenprovinzen Gran, Kalocsa, Erlau im Königreich Ungarn. Berlin: Duncker & Humblot, 2020, 661 s. *(Martin Gregor)*

ZPRÁVY

Správa z habilitačnej prednášky JUDr. Zuzany Mlkvej Illýovej, PhD. *(Martin Magdolen)*

Plný text časopisu je dostupný na tomto odkazu:
https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/HTI_2020-II__2_.pdf

AKTUÁLNÍ ČÍSLO ČASOPISU
HISTORIA ET THEORIA IURIS
roč. 12, č. 3/2020

STATĚ

ČOKYNOVÁ, Terézia: Konsolidácia majetkových pomerov politických strán po roku 1989

FÁBRY, Branislav: Vecné práva a ľudské telo

GREGOR, Martin: Jozef Prusák: Život a dielo právneho teoretika

HEŘMANOVÁ, Kateřina: Historické proměny institutu služebnosti stezky, průhonu a cesty

HRON, Igor: Kryptomeny a ich implikácie vo vzťahu k vecným právam

KASINEC, Rudolf - ŠUŠKA, Marián: Význam a pojem predmetu kultúrnej hodnoty ako veci v práve

KLINCOVÁ, Zuzana: Nájom: hospodárenie so spoločnou vecou alebo dôležitá zmena spoločnej veci?

KÖSZEGHY, Adam: Právna povaha kupónovej knížky v procese privatizácie po roku 1989

MARTINCOVÁ, Lenka: Nazeranie na vlastníctvo a vlastnícke právo po roku 1960

MEŇHARTOVÁ, Sandra: Systém blockchain a jeho využitie v katastri nehnuteľností

METEŇKANYČ, Oleksij M.: Dobromyseľnosť vydržateľa ako nevyhnutný predpoklad vydržania?

RAKOVÁ, Karin: Konflikt výkonu vecných práv a právo cesty

SEDLIAK, Vladimír: Predpoklady dobromyseľného nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti od nevlastníka z pohľadu súdnej praxe

RECENZE

KRASTEV, Ivan: Čo príde po Európe? Zanikne Európska únia podobným spôsobom ako habsburská monarchia?, Krásno nad Kysucou: Absynt, 2018, 133 s. (Adam Köszeghy)

ZPRÁVY

Správa z inauguračnej prednášky doc. Mgr. et Mgr. Miroslava Lysého, PhD. (Adam Köszeghy)

Plný text časopisu je dostupný na tomto odkazu:
https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/HTI_2020-III.pdf

AKTUÁLNÍ ČÍSLO ČASOPISU
HISTORIA ET THEORIA IURIS
roč. 12, č. 4/2020

STATĚ

HÁJEK, Lukáš: Krádež dnes a v časoch rímskych, ako veľmi sa podobali?

LYSÝ, Miroslav: Porovnávacie právo a právne dejiny v ich vzájomnom vzťahu na Právnickej fakulte Univerzity Komenského.

MAGDOLEN, Martin: Spôsoby výučby na právnických fakultách prostredníctvom praktickej argumentácie

MLKVÁ ILLÝOVÁ, Zuzana: Komparácia metód klinického právneho vzdelávania

MLKVÝ, Matej: K metodologickým výzvam výučby právnokomparatívnych predmetov

ŠVEDOVÁ, Terézia: Využívanie metódy komparácie pri výučbe

Plný text časopisu je dostupný na tomto odkazu:
https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/HTI_2020-IV.pdf

PŘEDSTAVENÍ KNIH
NA YOUTUBE KANÁLE
EVROPSKÉ SPOLEČNOSTI PRO PRÁVNÍ DĚJINY

Ondřej Horák:
BRNĚNSKÁ NORMATIVNÍ CIVILISTIKA (POSTAVY – PROJEKTY – POLEMIKY)

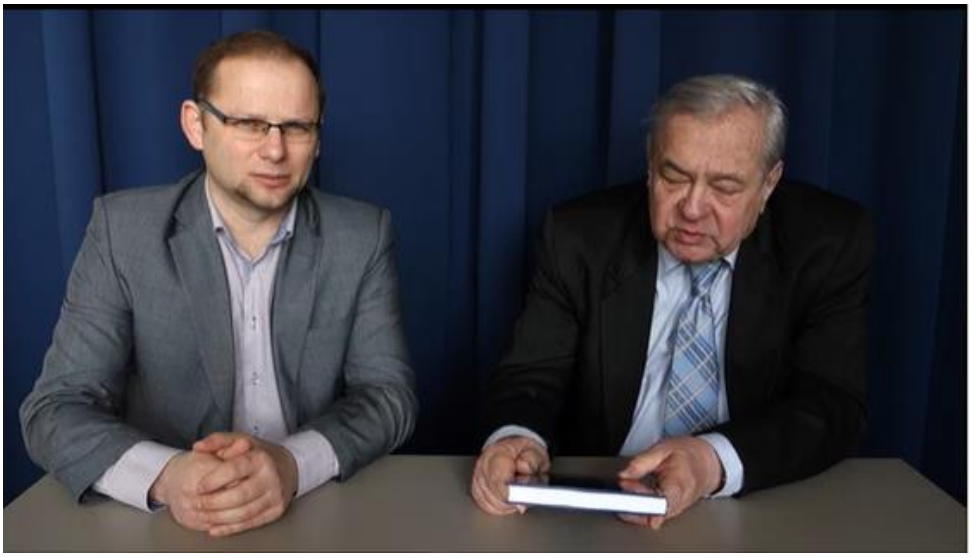

https://youtu.be/o3aNwiGn6yc

David Kolumber:
ZÁNIK JUGOSLÁVIE

https://youtu.be/xXoE5KsoEOo

HISTORIE BRNĚNSKÉ PRÁVNICKÉ FAKULTY NA YOUTUBE KANÁLE PRÁVNICKÉ FAKULTY MASARYKOVY UNIVERZITY

- 70. a 80. léta z pohledu učitele – Sídlo fakulty – https://youtu.be/Nunvm1EmqEQ
- 70. a 80. léta z pohledu učitele – Přijímací zkoušky – https://youtu.be/i00um-AV56A
- 70. a 80. léta z pohledu učitele – Zkoušky a promoce – https://youtu.be/cTdLy73ZNlg
- 70. a 80. léta z pohledu učitele – Přednášky a semináře – https://youtu.be/QQCUfLnij-U
- 70. a 80. léta z pohledu učitele – Učitelský sbor – https://youtu.be/Zc_0yYOQXIA
- 70. a 80. léta z pohledu učitele – Dálkové studium – https://youtu.be/3P6H25LGMAU
- 70. a 80. léta z pohledu učitele – Vojenská příprava – https://youtu.be/vSEH_h2ORHw

Rozhovor s doc. JUDr. Erikem Štenpienem, PhD.

1. Můžete prosím krátce představit, jakou oblastí se vědecky zabýváte a jakou vaši knihu považujete za nejlepší?

Na Katedre dejín štátu a práva Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach pracujem od roku 1998. Vo svojej vedeckej práci som sa zaoberal primárne oblasťou dejín štátu a práva na Slovensku. V rámci tejto nesporne širokej oblasti som sa v rokoch svojho doktorandského štúdia venoval župným dejinám – v roku 2004 som na Právnickej fakulte Univerzity v Miskolci v Maďarsku úspešne obhájil dizertačnú prácu na tému Organizačný vývoj Abovsko-Turnianskej župy v rokoch 1848–1918. V roku 2008 sa mi podarilo na Slovensku publikovať prvý slovenský preklad Tripartita Štefana Werbőczyho, ktorý je dodnes jediným kompletným odborným prekladom tejto knihy na našom území. Táto práca vybavená obsiahlou úvodnou štúdiou je dodnes mojou najviac citovanou publikáciou, a to doma i v zahraničí. Dokonca bola citovaná vo Veľkej Británií. Nedovolím si hodnotiť ju ako najlepšiu, veď ide len o preklad a ten môže byť vždy spravený aj lepšie. Naštartoval som ňou roky výskumov v oblasti dejín súkromného práva na našom území, ktoré sa prejavili vo vedení troch projektov VEGA. Najskôr išlo o hlbšiu analýzu Tripartita, potom sme sa s kolegami venujúcimi sa pozitívnemu právu venovali prierezovému výskumu dejín a súčasnej právnej úpravy inštitútov kúpnej zmluvy a napokon pôžičky a úžery. Každý grant VEGA bol ukončený vydaním kolektívnej monografie. Ako výsledok grantu VEGA: Tripartitum v dejinách Slovenska sa mi však podarilo opublikovať aj moju habilitačnú prácu, ktorou bola monografia Dejiny súkromného práva v Uhorsku (2011), ktorá predznamenala moju úspešnú habilitáciu. V posledných rokoch som bol členom dvoch pracovných skupín grantu Európskej únie, ktorý sa venoval výskumu inštitútu správneho súdnictva a volebného práva. V jeho intenciách sa mi podarilo opublikovať dve monografie a spoločne s prof. Oroszom jednu štúdiu v rozsahu monografie v zahraničných vydavateľstvách (v Budapešti). Na ohlas na tieto monografie ešte čakám. Od roku 2020 som zodpovedným riešiteľom grantu APVV na tému 100 rokov Trianonskej mierovej zmluvy, ktorého medzinárodný riešiteľský kolektív sa bude snažiť o akési slovensko – maďarské vedecké vyrovnanie.

2. Můžete krátce představit vaše pracoviště?

Katedra dejín štátu a práva Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach nie je počtom svojich členov veľká. Máme len 4 členov, z toho sme 3 docenti a jeden je odborný asistent s PhD. Od roku 2020 sa nám podarilo rozšíriť počet denných doktorandov na 4. Perspektívne počas riešenia projektu APVV rátame s utvorením dvoch postdoktorandských miest pre úspešných absolventov doktorandského štúdia. Väčšina členov katedry sa venuje dominantne výskumu dejín súkromného práva, a to jednak v oblasti právnej romanistiky, jednak v oblasti národných dejín. Keďže náš posledný grant APVV je ladený skôr

verejnoprávne, došlo aj v oblasti výskumov členov katedry k posunu a v nasledujúcich rokoch sa budeme dominantne venovať výskumu dejín diplomacie, medzinárodných vzťahov, špecificky mierových zmlúv prijatých po skončení 1. svetovej vojny a ich dopadov na formovanie nových štátnych hraníc v strednej Európe.

3. Dostává se podle Vás v dnešní společnosti dostatečné pozornosti právní historii či římskému právu?

Musíme veľmi dôsledne rozlišovať nazeranie právnikov a tzv. bežnej spoločnosti na tento problém. Vo všeobecnosti mám pocit, že moderná spoločnosť sa až tak nezaoberá dejinami ako takými. Výučba dejepisu na nižších stupňoch škôl je skôr o memorovaní letopočtov ako o dôraze na súvislosti. Len málo učiteľov dokáže podať výklad o dejinách pútavo, tak, aby to mladého človeka zaujalo. Preto veľa mladých ľudí má odpor učiť sa dejepis. Právna história sa však bez znalosti tej všeobecnej neobíde. Aj preto ako základný predmet pre zvládnutie prijímacích pohovorov na právnické fakulty je dejepis v rozsahu učiva 1. – 3. ročníka gymnázia.

Ak by som sa mal vyjadriť k otázke, ako vníma bežná spoločnosť právne dejiny, či rímske právo, tak tu bohužiaľ musím konštatovať, že tak ako väčšina vysokoškolských špecializovaných odborov, aj tieto naše odbory trpia nedostatočnou alebo slabou popularizáciou. Chce to čas a veľa zanietených kolegov, ktorí sa budú mať chuť namiesto vedeckej práce „znížiť“ k tvorbe popularizačných výstupov, aby verejnosť začala vnímať skutočný význam rímskeho práva a právnych dejín a aby ich prestala zaznávať. Jeden z mojich profesorov hovorieva: Najkrajšia z profesií je právna história, lebo si každý v nej nájde to, čo ho zaujíma. Je to pravda, len potrebujeme dosiahnuť, aby sa ľudia začali o samotnú právnu históriu zaujímať a sami v nej hľadali jej čaro.

4. Kam se bude právní historie podle Vás ubírat v blízké budoucnosti?

Chcem veriť, že začneme viac spolupracovať s pozitívnymi právnikmi. Resp., že nás budú viac pozývať do svojich projektov a aktivít. Na Slovensku stále ešte pretrváva názor, že každé pozitívnoprávne odvetvie u nás ako keby začalo písať svoju históriu svojou prvou kodifikáciou po roku 1918. Dovtedajší stav akosi opomínajú. Iba v oblasti občianskeho práva u nás pritom platili uhorské právne predpisy až do roku 1950. Zásadný význam rímskeho práva pre tvorbu moderných kodifikácií tiež väčšinou uniká pozornosti. Spomínané dva projekty VEGA, ktoré som mal tú česť viesť, už však naznačili, kam by sa to mohlo uberať – k užšej spolupráci právnych romanistov, právnych historikov a pozitívnych právnikov.

5. Jak hodnotíte spolupráci mezi katedrami a v rámci obce českých a slovenských právních historiků?

Táto spolupráca vždy bola a stále je na vysokej úrovni. Nejde len o spoločnú účasť na riešení grantových projektov, ale aj o vzájomnú výpomoc pri dizertačných konaniach, habilitačných a inauguračných konaniach. Nie len jazykovo sme predsa vždy mali k sebe najbližšie. Mal som možnosť študovať v zahraničí a aj teraz ešte stále spolupracujem so zahraničnými kolegami. Mnohí vyjadrili v dobrom až závisť nad tým, ako blízko máme ku kolegom z Česka. Akákoľvek spolupráca sa vždy dá upevňovať a zlepšovať. V tomto prípade však mám pocit, že ju netreba prácne budovať. Rozvíjajme ju a bude to na prospech nás všetkých.

POZVÁNKY NA KONFERENCE

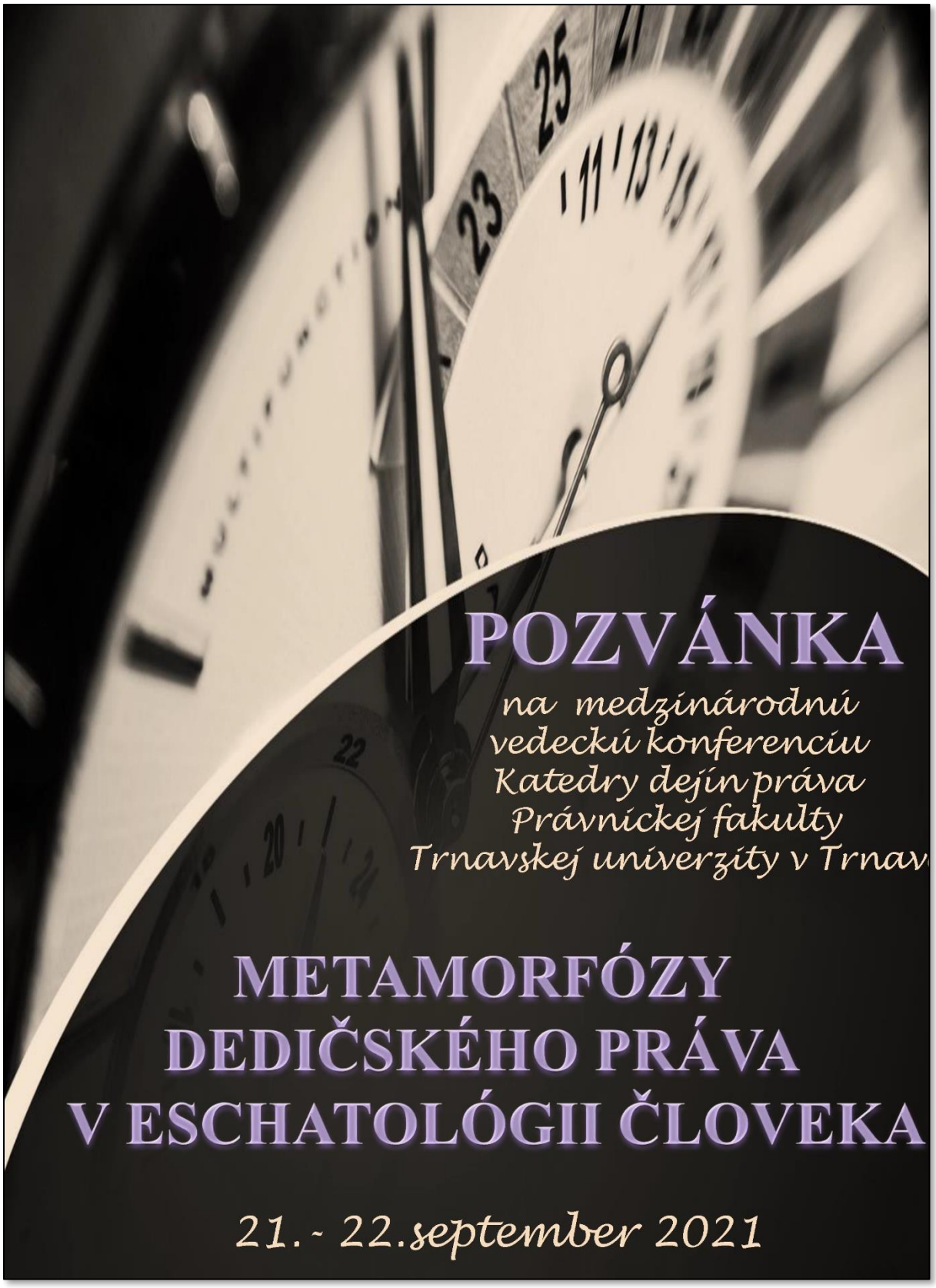

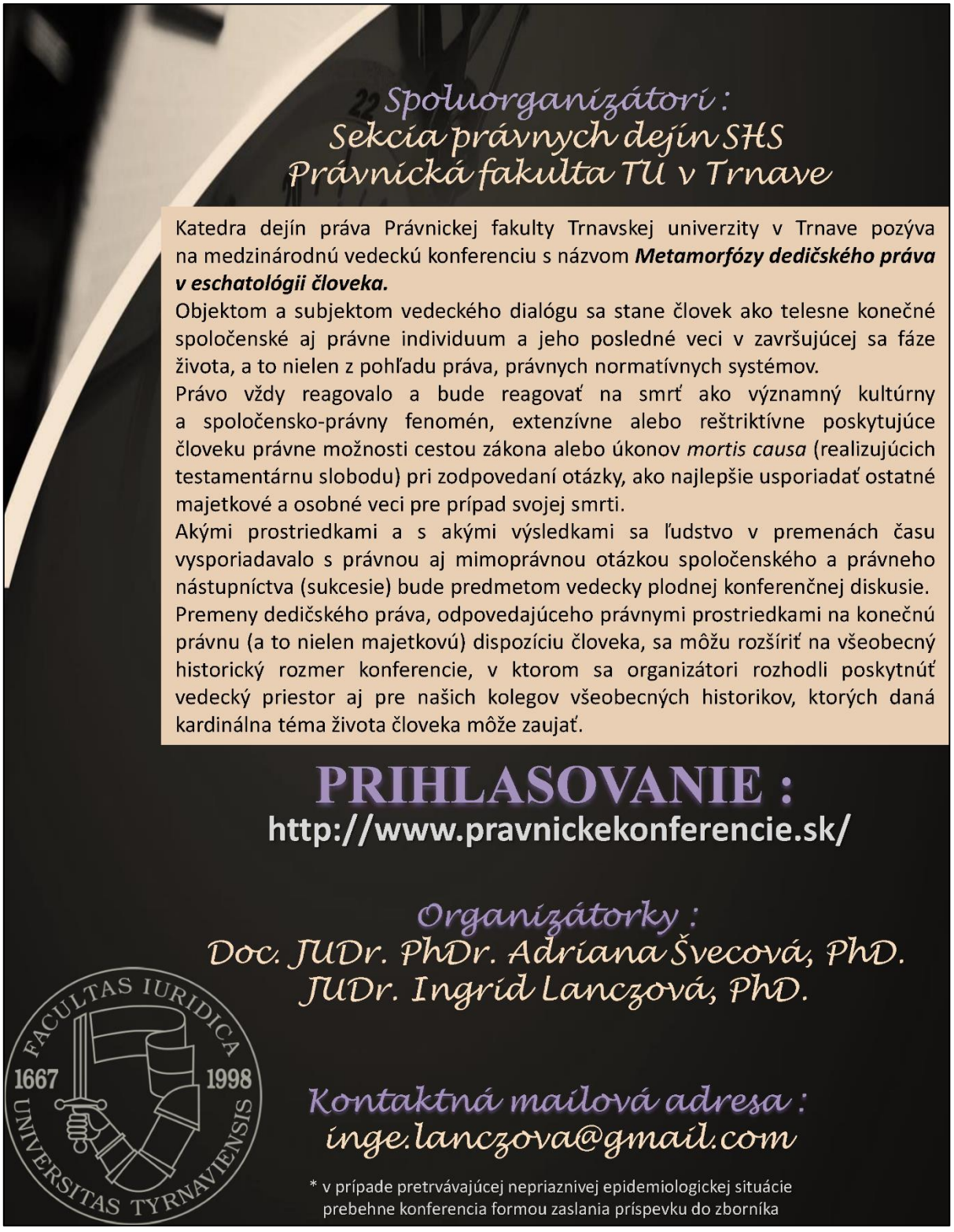
Spoluorganizátori :
Sekcia právnych dejín SHS
Právnická fakulta TU v Trnave
Katedra dejín práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave pozýva na medzinárodnú vedeckú konferenciu s názvom ***Metamorfózy dedičského práva v eschatológii človeka.***
Objektom a subjektom vedeckého dialógu sa stane človek ako telesne konečné spoločenské aj právne individuum a jeho posledné veci v završujúcej sa fáze života, a to nielen z pohľadu práva, právnych normatívnych systémov.
Právo vždy reagovalo a bude reagovať na smrť ako významný kultúrny a spoločensko-právny fenomén, extenzívne alebo reštriktívne poskytujúce človeku právne možnosti cestou zákona alebo úkonov *mortis causa* (realizujúcich testamentárnu slobodu) pri zodpovedaní otázky, ako najlepšie usporiadať ostatné majetkové a osobné veci pre prípad svojej smrti.
Akými prostriedkami a s akými výsledkami sa ľudstvo v premenách času vysporiadavalo s právnou aj mimoprávnou otázkou spoločenského a právneho nástupníctva (sukcesie) bude predmetom vedecky plodnej konferenčnej diskusie.
Premeny dedičského práva, odpovedajúceho právnymi prostriedkami na konečnú právnu (a to nielen majetkovú) dispozíciu človeka, sa môžu rozšíriť na všeobecný historický rozmer konferencie, v ktorom sa organizátori rozhodli poskytnúť vedecký priestor aj pre našich kolegov všeobecných historikov, ktorých daná kardinálna téma života človeka môže zaujať.
PRIHLASOVANIE :
http://www.pravnickekonferencie.sk/
Organizátorky :
Doc. JUDr. PhDr. Adriana Švecová, PhD.
JUDr. Ingrid Lanczová, PhD.
FACULTAS IURIDICA
1667
1998
UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS
Kontaktná mailová adresa :
inge.lanczova@gmail.com
* v prípade pretrvávajúcej nepriaznivej epidemiologickej situácie prebehne konferencia formou zaslania príspevku do zborníka

Pozvánka
APVV
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Katedra dejín štátu a práva
v spolupráci s Maticou Slovenskou Vás pod záštitou APVV srdečne pozývajú na
medzinárodnú vedeckú konferenciu:
"100 rokov Trianonskej mierovej zmluvy-
diplomacia, štát a právo na prelome storočí"
http://trianon.pravo.upjs.sk/www/
14.-15. október 2021
Košice
Vedecká konferencia sa koná za medzinárodnej účasti členov riešiteľského kolektívu
APVV-19-0419: 100 rokov Trianonskej zmluvy

MUNI LAW Katedra dějin státu a práva

MUNI LAW Katedra trestního práva

Katedra dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity
Katedra trestního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity

si Vás dovolují pozvat na konferenci

„Protistátní trestné činy včera a dnes“,

která se bude konat v pátek dne 15. října 2021

v budově Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně (místnost 109).

Téma letošní konference se dotkne fenoménu trestných činů, které představují nejzávažnější útoky proti ústavnímu zřízení České republiky, její bezpečnosti a obranyschopnosti. Trestné činy namířené proti státu (ve starším období proti panovníkovi) náleží k těm trestným činům, které byly od pradávna trestněprávně postihovány, tento postih se však v průběhu věků samozřejmě měnil. Trestněprávní represe dosáhla svého vrcholu především v obdobích, kdy na našem území byly u moci totalitní režimy. I po roce 1989 však v naší právní úpravě některé trestné činy namířené proti České republice zůstaly a přibyly další jako teroristický útok, teror či financování terorismu. Naše konference volně naváže na čtyři velice úspěšné konference, které se na Právnické fakultě MU konaly v předcházejících letech.

Účastníci konference se ve svých příspěvcích mohou věnovat např. následujícím okruhům:

- ✓ trestné činy proti panovníkovi a jejich stíhání ve starověku a středověku,
- ✓ zakotvení protistátních trestných činů v moderních kodifikacích do roku 1989,
- ✓ urážka (hanobení) prezidenta republiky a její stíhání,
- ✓ stíhání protistátních trestných činů v ČR a SR v současnosti (např. vlastizrada, teroristický útok, teror, financování terorismu, vyhrožování teroristickým trestným činem, sabotáž, vyzvědačství, trestné činy proti obraně státu),
- ✓ právní úprava protistátních trestných činů v současnosti ve vybraných evropských či mimoevropských zemích,
- ✓ zkušenosti z vyšetřování trestných činů proti České (Slovenské) republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci.

Po obdržení přihlášek rozhodnou organizátoři o zařazení příspěvku do programu konference, případně pouze o jeho písemné publikaci. Písemné verze příspěvků budou publikovány v monotématickém recenzovaném sborníku. Pokud se nebudete moci konference osobně zúčastnit a máte o téma konference zájem, existuje možnost po projednání navrhovaného tématu s organizátory uveřejnit zaslaný příspěvek v konferenčním sborníku. Přihlášku na konferenci či přihlášku příspěvku je nutné zaslat do **30. června 2021.** Pokud by nebylo možné uskutečnit konferenci prezenčním způsobem, uskuteční se v online formě přes platformu MS Teams.

MUNI LAW Katedra dějin státu a práva

MUNI LAW Katedra trestního práva

Informace ke konferenci

„Protistátní trestné činy včera a dnes“

Organizátoři: Katedra dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity
Katedra trestního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity

Termín konání: pátek 15. říjen 2021

Místo konání: Právnická fakulta Masarykovy univerzity, místnost 109, Veveří 70, 616 80, Brno

Jazyk konference: český, slovenský

Přihlašování: elektronicky přes konferenční systém PrF MU https://www.law.muni.cz/applications/cs/conferences/

Zaslání příspěvku: do pondělí 18. října 2021

Konferenční poplatek: není vybírán

Ubytování: účastník konference si je zajišťuje sám, není hrazeno

Konferenční příspěvky, včetně krátkého summary v anglickém jazyce a anglického názvu, je nutné vložit v elektronické podobě do konferenčního systému PrF MU. Pokyny pro autory obdrží účastníci konference po přihlášení.

Podrobnější odborný program s tématy referátů bude zveřejněn po skončení přihlašování.

Vzhledem k omezené kapacitě a velkému zájmu v minulých letech doporučujeme zaslat přihlášku na konferenci co nejdříve.

V případě jakýkoliv dotazů se neváhejte obrátit na organizátory konference na emailu: jaromir.tauchen@law.muni.cz

UPOZORNĚNÍ

Dovolujeme si členům Evropské společnosti pro právní dějiny, z. s., připomenout každoroční povinnost uhradit členský příspěvek ve výši 500 Kč.

Částku převádějte prostřednictvím bankovního převodu na účet č. 253131164/0300, který je veden u ČSOB. (IBAN CZ5003000000000253131164); SWIFT kód CEKOCZPP.

Jako variabilní symbol uvádějte datum narození a do poznámky u platebního příkazu uveďte vaše jméno a příjmení.

Bulletin vydává v elektronické formě Evropská společnost pro právní dějiny, z.s., která je zapsána ve spolkovém rejstříku vedeném u Krajského soudu v Brně v oddílu L, vložce číslo 14047.
Sídlo sekretariátu: Foltýnova 2, 635 00, Brno, Česká republika, IČ: 26555620.
Redaktor: Jaromír Tauchen; členové redakční rady: Karel Schelle, Ondřej Horák, Jaromír Tauchen.
Kontaktní email: info@historyoflaw.eu
Bulletin vychází minimálně čtyřikrát ročně. Archiv starších čísel je dostupný na www.historyoflaw.eu
ISSN 2464-4889